

De overheid volgt ons, tot voorbij de voordeur

Privacybescherming

Burgers en overheid houden elkaar in wantrouwen gevangen. Iedereen wordt als verdachte bejegend.

1

In Nederland wordt de burger niet vertrouwd. Niet door de overheid en helaas maar al te vaak ook niet door zijn medeburgers. Het excuus van een potentiële terroristische dreiging, moslimextremisme, zware criminaliteit of kinderporno wordt regelmatig gebruikt om de privacy in Nederland aan de kant te schuiven. Drogredenen als "je hebt niks te verbergen als je niks gedaan hebt" en "jij bent toch ook tegen kinderporno, of niet soms?" worden gebruikt om bezwaren van de bevolking en belangengroepen te pareren.

2

Toch bewijst de overheid keer op keer dat ze niet goed weet om te gaan met de gegevens van haar burgers. Een korte zoektocht op internet levert tal van voorbeelden op waar de overheid gefaald heeft of haar boekje ver te buiten ging. Recentelijk werden de inkomensgegevens van miljoenen Nederlanders door de belastingdienst doorgegeven aan de woningbouwcorporaties met als doel scheefwonen tegen te gaan. Helaas was de wet die dit goedkeurde, nog niet eens behandeld door de Tweede Kamer.

3

DigiD zou ons allemaal een unieke account geven om gebruik te kunnen maken van de verschillende digitale loketten die de overheid te bieden heeft. Dit zou anoniem gebeuren en niemand anders zou toegang hebben tot jouw gegevens; identiteitsfraude was uitgesloten. Ook hier ging het fout, het bedrijf Diginator, dat dit proces faciliteerde, bleek verouderde en valse veiligheidscertificaten voor websites uit te geven. DigiD werd voor langere tijd onbruikbaar geacht en de gegevens van duizenden Nederlanders zijn mogelijk in gevaar geweest.

4

In 2008 is de overheid begonnen met het registreren van kentekens op de snelwegen in de regio Rotterdam en Zwolle. Het doel was om daders van misdrijven te achterhalen. Volgens het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) is het bewaren van kentekens van onschuldige burgers 'in strijd met de wet en een onrechtmatige inbreuk op de persoonlijke levenssfeer'. Politiekorpsen mochten de gegevens maar drie dagen bewaren, maar bewaarden deze vaak maandenlang. Om dit te corrigeren, diende de minister van Veiligheid en Justitie in 2011 een wet in die het legaal maakte voor de politie om de kentekengegevens voor langere tijd te bewaren om ook alvast bewijsmateriaal voor toekomstige misdrijven te verzamelen. Korpsen werden dus niet gestraft voor hun privacyschending, maar beloond.

5

Voordat ik het vergeet: onze overheid tapt regelmatig telefoons af. Het is goed mogelijk dat uw gesprekken ook wel eens zijn afgeluisterd. Dat zal wel meevallen, denkt u, maar er werden bijvoorbeeld in 2008 26.425 telefoons in Nederland afgetapt. Ter illustratie: in de Verenigde Staten, waar meer dan 300 miljoen mensen wonen, werd er 2.208 keer

afgetapt. Dat zijn trouwens de officiële cijfers, want de AIVD en de MIVD mogen ook telefoongesprekken afluisteren, maar hoeven niet te melden met welke frequentie dit gebeurt. In 2002 werd in de wet wel opgenomen dat de afgeluisterde persoon, nadat het onderzoek was afgelopen, op de hoogte moest worden gebracht van wat er had plaatsgevonden. Maar ook hier faalt de overheid weer. Sinds de notificatieplicht in de wet staat, is hij nog nooit uitgevoerd.

6

Onlangs kwamen de minister van Veiligheid en Justitie en de minister van Volksgezondheid met nog meer plannen om Nederland veiliger te maken. Beiden houden er welhaast orwelliaanse methodes op na om dit te bereiken, oftewel methodes die tegen de principes van een vrije samenleving ingaan. De minister van Veiligheid en Justitie zou graag zien dat de Nederlandse politie computers van verdachte burgers mag hacken. De minister van Volksgezondheid maakt het nog bonter: zij ziet graag dat justitie dna van patiënten mag raadplegen dat in ziekenhuizen wordt opgeslagen. Op die manier zou via een omweg een landelijke dna-databank worden gecreëerd en is iedere burger een potentiële verdachte. Dat de gegevens van patiënten nu al niet veilig zijn bij ziekenhuizen, betreft de minister niet eens bij haar overwegingen.

7

Het is duidelijk dat de overheid de Nederlandse burger het liefst tot achter de voordeur wil controleren. Maar ik vraag me af of het niet eens tijd wordt dat wij de overheid wat meer gaan controleren. Waarom vertrouwen wij de overheid nog met onze gegevens als zij er niet zorgvuldig mee omgaat? Ik heb niets te verbergen en de ministers vast ook niet. Juist omdat ik dat vertrouwen heb, heb ik niet de neiging om hun telefoongesprekken af te luisteren of hun dna onder de loep te nemen. Laat staan dat ik wil weten wat er wel en niet op de persoonlijke laptop van de ministers te vinden is. Daarom snap ik niet waarom de ministers de aandrang voelen om in de wet vast te leggen dat justitie mijn dna, telefoongesprekken en mijn laptop wel mag onderzoeken. Een samenleving vol met wantrouwen is niet de samenleving waarin we willen leven. Vertrouw mij en ik vertrouw u. Laten we het daar voorlopig even bij houden.